VIII kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Finansów Publicznych (nr 456)**

z dnia 2 lipca 2019 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Finansów Publicznych (nr 456)

2 lipca 2019 r.

Komisja Finansów Publicznych, obradująca pod przewodnictwem posła **Andrzeja Szlachty (PiS)**, przewodniczącego Komisji, rozpatrzyła opinie komisji sejmowych o sprawozdaniu z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku (druk nr 3490):

1. Opinia Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi o:
a) części budżetowej 32 – Rolnictwo:
– dochody i wydatki,
– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
– dotacje podmiotowe i celowe;
b) części budżetowej 33 – Rozwój wsi:
– dochody i wydatki,
– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
– dotacje podmiotowe i celowe;
c) części budżetowej 35 – Rynki rolne:
– dochody i wydatki,
– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych;
d) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 7, 8, 12, 32, 35, 50 i 81,
e) części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działu 010 – Rolnictwo i łowiectwo:
– dochody i wydatki,
– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
– dotacje podmiotowe;
f) zadaniach z zakresu administracji rządowej i innych zadaniach zleconych jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami w części 85 – Budżety wojewodów ogółem,
g) dotacjach podmiotowych i celowych,
h) programach wieloletnich w układzie zadaniowym,
i) agencjach wykonawczych:
– Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
– Zasób Własności Rolnej Skarbu Państwa,
– Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych,
– Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa;
j) państwowych osobach prawnych:
– Polski Klub Wyścigów Konnych,
– Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie,
– Dolnośląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego,

– Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego,
– Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego,
– Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego,
– Łódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego,
– Małopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego,
– Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego,
– Opolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego,
– Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego,
– Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego,
– Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego,
– Śląski Ośrodka Doradztwa Rolniczego,
– Świętokrzyski Ośrodek Doradztwa Rolniczego,
– Warmińsko-Mazurski Ośrodka Doradztwa Rolniczego,
– Wielkopolski Ośrodka Doradztwa Rolniczego,
– Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego.

2. Opinia Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa o:
a) części budżetowej 41 – Środowisko:
– dochody i wydatki,
– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
– dotacje celowe;
b) części budżetowej 68 – Państwowa Agencja Atomistyki:
– dochody i wydatki,
– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych;
c) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 32 i 59,
d) części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działów:
– 020 – Leśnictwo:
– dochody i wydatki,
– 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska:
– dochody i wydatki,
– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych;
– 925 – Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody:
– wydatki,
e) zadaniach z zakresu administracji rządowej i innych zadaniach zleconych jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami w części 85 – Budżety wojewodów ogółem,
f) dotacjach podmiotowych,
g) programach wieloletnich w układzie zadaniowym,
h) państwowych osobach prawnych:
– Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
– Babiogórski Park Narodowy,
– Białowieski Park Narodowy,
– Biebrzański Park Narodowy,

– Bieszczadzki Park Narodowy,
– Park Narodowy „Bory Tucholskie”,
– Drawieński Park Narodowy,
– Gorczański Park Narodowy,
– Park Narodowy Gór Stołowych,
– Kampinoski Park Narodowy,
– Karkonoski Park Narodowy,
– Magurski Park Narodowy,
– Narwiański Park Narodowy,
– Ojcowski Park Narodowy,
– Pieniński Park Narodowy,
– Poleski Park Narodowy,
– Roztoczański Park Narodowy,
– Słowiński Park Narodowy,
– Świętokrzyski Park Narodowy,
– Tatrzański Park Narodowy,
– Park Narodowy „Ujście Warty”,
– Wielkopolski Park Narodowy,
– Wigierski Park Narodowy,
– Woliński Park Narodowy.

3. Opinia Komisji Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej o:
a) części budżetowej 21 – Gospodarka morska:
– dochody i wydatki,
– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
– dotacje podmiotowe i celowe;
b) części budżetowej 22 – Gospodarka wodna:
– dochody i wydatki,
– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
– dotacje celowe;
c) części budżetowej 62 – Rybołówstwo:
– dochody i wydatki,
– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
– dotacje celowe;
d) części budżetowej 69 – Żegluga śródlądowa:
– dochody i wydatki,
– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych;
e) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 4, 8, 10, 19, 59, 66 i 88,
f) części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działu 050 – Rybołówstwo i rybactwo:
– dochody i wydatki,
– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych;

g) zadaniach z zakresu administracji rządowej i innych zadaniach zleconych jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami w części 85 – Budżety wojewodów ogółem, h) programach wieloletnich w układzie zadaniowym,
i) państwowej osoby prawnej – Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

W posiedzeniu udział wzięli: **Sławomir Mazurek** podsekretarz stanu w Ministerstwie Środowiska wraz ze współpracownikami, **Tomasz Robaczyński** podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów wraz ze współpracownikami, **Anna Moskwa** podsekretarz stanu w Ministerstwie Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej wraz ze współpracownikami, **Rafał Romanowski** podsekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi wraz ze współpracownikami, **Maria Fajger** prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wraz ze współpracownikami, **Przemysław Daca** prezes Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskiego wraz ze współpracownikami, **Dominik Bąk** zastępca prezesa Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, **Andrzej Długołęcki** dyrektor generalny Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska wraz ze współpracownikami, **Anna Dorota Gut** p.o. dyrektor generalny Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa wraz ze współpracownikami, **Anna Krzywicka** dyrektor Departamentu Środowiska Najwyższej Izby Kontroli wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Anna Woźniak, Łukasz Żylik** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych oraz **Jakub Zająkała** – specjalista ds. społecznych w Wydziale Analiz Społecznych i Ekonomicznych Biura Analiz Sejmowych.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dzień dobry, witam państwa.

Otwieram posiedzenie Komisji Finansów Publicznych.

Porządek dzisiejszego posiedzenia przewiduje rozpatrzenie opinii komisji sejmowych o sprawozdaniu z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku (druk nr 2559). W punkcie pierwszym mamy opinię Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w punkcie drugim – opinię Komisji Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, w punkcie trzecim – opinię Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa.

Czy są uwagi do porządku dziennego?

Wobec niezgłoszenia wniosków stwierdzam przyjęcie porządku dziennego.

Przystępujemy do rozpatrzenia opinii Komisji, ale wcześniej chciałbym powitać naszych gości, którzy bardzo licznie przybyli na nasze posiedzenie.

Witam pana Tomasza Robaczyńskiego, podsekretarza stanu w Ministerstwie Finansów – witam pana ministra. Witam panią Annę Moskwę, podsekretarz stanu w Ministerstwie Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej – witam panią minister. Witam pana Rafała Romanowskiego, podsekretarza stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi – witamy pana ministra. Witam panią Marię Fajger, prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa – witam panią prezes. Witam pana Dominika Bąka, zastępcę prezesa Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Jeżeli kogoś opuściłem, poprawię się w trakcie.

Witam osoby towarzyszące, które są obecne na tym posiedzeniu z ramienia różnych resortów.

Bardzo proszę przedstawiciela Komisji, pana posła Jerzego Małeckiego o zreferowanie opinii Komisji. Bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Jerzy Małecki (PiS):

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, mam zaszczyt przedstawić opinię Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi dotyczącą sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku w częściach, które jej przynależą, czyli części budżetowej 32 – Rolnictwo, części budżetowej 33 – Rozwój wsi, części budżetowej 35 –

Rynki rolne, a także częściach budżetowych 83 i 85 dotyczących rezerw znajdujących się w gestii Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi i w budżetach wojewodów ogółem.

Dochody Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi były zrealizowane w kwocie 1 068 550 tys. zł. W części budżetowej 32 – Rolnictwo dochody zaplanowano na kwotę ponad 35 000 tys. zł, wyniosły one ponad 48 500 tys. zł. Pochodziły głównie z opłat za czynności kontrolne wykonywane przez graniczne inspektoraty weterynarii, wykonywanie badań rejestrowych oraz z opłat za najem składników majątkowych Skarbu Państwa.

W części budżetowej 33 – Rozwój wsi, dochody wyniosły 1 019 520 tys. zł. Ich głównym źródłem były grzywny i inne kary pieniężne od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych głównie z tytułu opłaty specjalnej za przekroczenie krajowej kwoty dostaw w ramach mechanizmu kwotowania produkcji mleka w roku kwotowym 2014/2015, wpływu ze zwrotów dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub naruszeniem procedur, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości, wpływów z nadwyżki środków finansowych KOWR, wpływów z rozliczeń zobowiązań Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz wpływów z dywidend.

W części budżetowej 35 – Rynki rolne, dochody wyniosły 526 tys. zł. Pochodziły przede wszystkim z opłat za egzaminy kwalifikacyjne na rzeczoznawcę i inspektora rolnictwa ekologicznego, opłat za czynności związane z poświadczaniem certyfikatów na mleko, przeprowadzaniem badań laboratoryjnych, oceny jakości handlowej artykułów rolno -spożywczych a także kar wymierzonych jednostkom certyfikującym i wpływów z tytułu kar wynikających z umów.

Wydatki w ustawie budżetowej na rok 2018, po zmianach wprowadzonych rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 lipca 2018 roku w sprawie przeniesienia planowanych wydatków budżetowych określonych w ustawie budżetowej na rok 2018, określono na kwotę 8 090 973 tys. zł, zostały one zrealizowane w kwocie 6 972 200 tys. zł, w tym w części 32 – Rolnictwo w wysokości 1 207 420 tys. zł, w części 33 – Rozwój wsi w wysokości 5 727 003 tys. zł a w części 35 – Rynki rolne w wysokości 39 777 tys. zł. Wskazane wydatki zostały uzupełnione środkami z budżetów wojewodów w kwocie 2 295 544 tys. zł oraz środkami z budżetu unijnego w łącznej kwocie 19 398 382 tys. zł. Wydatki ze środków europejskich oraz z budżetu krajowego realizowane w budżecie ministerstwa oraz w budżetach wojewodów łącznie przekroczyły kwotę 28 917 768 tys. zł.

Wydatki w części 32 – Rolnictwo zaplanowano na kwotę 1 337 754 tys. zł. Zostały zrealizowane w kwocie 1 207 420 tys. zł. Przeznaczone zostały na dotacje przedmiotowe, postęp biologiczny w produkcji roślinnej i zwierzęcej, rolnictwo ekologiczne, ochronę roślin, dotacje celowe, dopłaty do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, a także na realizację dziesięciu programów wieloletnich. Dotacje podmiotowe zostały wykorzystane z przeznaczeniem dla Centralnego Ośrodka Badań Odmian Roślin Uprawnych oraz instytucji prowadzonych i wspieranych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, czyli Centralnej Biblioteki Rolniczej, Muzeum Narodowego Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego oraz innych muzeów rolniczych. W tej części budżetowej na współfinansowanie projektów z udziałem środków europejskich wydatkowano kwotę 39 253 tys. zł z przeznaczeniem głównie na pomoc techniczną i szkoły rolnicze. Z budżetu środków europejskich na realizację programów przez szkoły rolnicze wydatkowano 17 585 tys. zł.

Wydatki w części 33 – Rozwój wsi, po zmianach, zaplanowano na kwotę 6 715 621 tys. zł a zrealizowano w kwocie 5 725 003 tys. zł. Środki te były przeznaczone głównie dla Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w celu finansowania lub dofinansowania ponoszonych przez producentów kosztów zbiorów i utylizacji padłych zwierząt, finansowanie kosztów zalesień gruntów rolnych, dopłaty krajowe do materiału siewnego, rekompensaty za nieutrzymywanie w gospodarstwach zwierząt z gatunku świń objętych programem bioasekuracji, refundację wydatków producentów świń poniesionych na dostosowanie gospodarstw, wyrównanie dochodów producentów świń, nieoprocentowane pożyczki dla producentów utrzymujących świnie w obszarze ASF, sfinansowanie nieuregulowanych zobowiązań cywilnoprawnych oraz pomoc dla producentów rolnych za szkody wywołane przez suszę i powódź.

Ze środków budżetu krajowego w tej części na współfinansowanie płatności programów unijnych wykorzystano kwotę 2 400 924 tys. zł, w tym przez Agencję Restruktury-

zacji i Modernizacji Rolnictwa kwotę 2 373 637 tys. zł. Z budżetu środków europejskich wykorzystano 19 380 tys. zł.

W części budżetowej 35 – Rynki rolne wydatki zaplanowano na kwotę 41 598 tys. zł, zrealizowano je w kwocie 39 777 tys. zł. Przeznaczono je w głównej mierze na funkcjonowanie Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz realizację pozostałych zadań, w tym głównie na sfinansowanie programu Poznaj Dobrą Żywność, targi POLAGRA oraz wydatki na zadania informacyjne i promocyjne.

Na współfinansowanie programów unijnych realizowanych przez Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych wydatkowano środki w wysokości 28 tys. zł.

Rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2018 roku w sprawie wydatków budżetu państwa, które w 2018 roku nie wygasają z upływem roku budżetowego, ustalono je w następujących kwotach: w części 32 – 584 tys. zł, w części 33 – 890 204 tys. zł, w części 35 – 700 tys. zł.

W części 85 – Budżety wojewodów ogółem zaplanowano dochody w łącznej kwocie ponad 372 429 tys. zł. Ich źródłem były głównie opłaty za czynności urzędowe z zakresu nadzoru weterynaryjnego, oceny polowej i laboratoryjnej materiału siewnego oraz opłat melioracyjnych wnoszonych przez rolników indywidualnych. Z kolei wydatki zostały zaplanowane na kwotę 2 377 246 tys. zł a zrealizowane w wysokości 2 295 544 tys. zł.

Wysoka Komisjo, Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi dane przedstawione przez ministerstwo poddała analizie i dyskusji. Ich celem było ustalenie, czy budżet w przedstawionym kształcie zapewnił instytucjom odpowiedzialnym za realizację zadań z zakresu polityki rolnej odpowiednie środki finansowe. W ocenie Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi cel w postaci zabezpieczenia stabilnego poziomu finansowania podmiotów obsługujących rolników i mieszkańców wsi został osiągnięty.

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, po dokonanej analizie Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi pozytywnie opiniuje wykonanie budżetu w zakresie powyższych części i wnosi o przyjęcie sprawozdania z jego realizacji w 2018 roku.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję panu posłowi za bardzo szczegółowe przedstawienie opinii Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

W imieniu koreferenta, pana posła Józefa Leśniaka, w imieniu Komisji Finansów Publicznych wystąpi pan poseł Kazimierz Smoliński. Wobec tego, że referat był długi, myślę, że koreferat będzie nieco krótszy.

Bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Kazimierz Smoliński (PiS):

Dziękuję, panie przewodniczący.

Wysoka Komisjo, państwo ministrowie, rzeczywiście pan poseł referent bardzo szczegółowo przedstawił wykonanie budżetu w tej części, wobec czego nie będę wchodził w szczegóły. Chciałbym tylko zarekomendować Wysokiej Komisji, żeby pozytywnie zaopiniowała wykonanie budżetu w części dotyczącej rolnictwa.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję panu posłowi.

Teraz chciałbym jeszcze uzupełnić powitanie – witam przedstawicieli Najwyższej Izby Kontroli.

Proszę przedstawiciela Najwyższej Izby Kontroli o opinię w zakresie oceny wykonania omawianej części budżetowej, bardzo proszę.

Wicedyrektor Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi Najwyższej Izby Kontroli Grzegorz Brzostek:

Dziękuję bardzo.

Grzegorz Brzostek, wicedyrektor Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, Najwyższa Izba Kontroli oceniła pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2018 roku w częściach, których dysponentem był Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, czyli w części budżetowej 32 – Rolnictwo, części budżetowej 33 – Rozwój wsi oraz części budżetowej 35 – Rynki rolne. Łączne dochody w tych częściach wykonano w kwocie ponad 1 000 000 tys. zł a więc w kwocie siedmiokrotnie wyższej w stosunku do prognozy ustalonej w ustawie budżetowej na 2018 rok w wysokości 151 000 tys. zł. Wpływ na taką sytuację miało wykonanie dochodów ze sprzedaży i odpłatnego korzystania z mienia Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, które wyniosło 890 000 tys. zł i było ośmiokrotnie wyższe od zaplanowanego w kwocie 109 000 tys. zł.

Najwyższa Izba Kontroli wskazała na potrzebę zwiększenia przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi nadzoru nad właściwym planowaniem dochodów w podległych jednostkach. Zrealizowane wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich w ramach trzech części, dla których dysponentem był Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, wyniosły łącznie 27 300 000 tys. zł i były wyższe od wydatków w 2017 roku o prawie 5000 tys. zł ze względu na wyższe wydatki zrealizowane przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz na pomoc krajową. Nie stwierdzono nieprawidłowości przy udzielaniu, przekazywaniu i rozliczaniu dotacji, a także, wykorzystaniu środków z rezerw celowych wydatkowanych w częściach, których dysponentem był Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Pozytywnie oceniono wykorzystanie dotacji celowych otrzymanych od Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi przez Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego oraz Centrum Doradztwa Rolniczego.

W odniesieniu do systemu sprawozdawczości w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Najwyższa Izba Kontroli wydała pozytywną opinię na temat sporządzanych sprawozdań budżetowych i sprawozdań z operacji finansowych. Pozytywnie zaopiniowano również księgi rachunkowe prowadzone w ministerstwie dla części 33 – Rozwój wsi, która to część, zgodnie z założeniami kontroli budżetowej, została wytypowana do badania kontrolnego w tym zakresie.

Najwyższa Izba Kontroli oceniła pozytywnie wykonanie planów finansowych przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, a także wykonanie planu finansowego Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa. Najwyższa Izba Kontroli także pozytywnie oceniła wykorzystanie przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa środków z budżetu Unii Europejskiej oraz realizację przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa zadań finansowanych z udziałem środków z budżetu Unii Europejskiej. Wydaliśmy pozytywną opinię na temat sprawozdań budżetowych i sprawozdań z operacji finansowych sporządzanych przez agencje wykonawcze.

Jak już wspomniałem, w zakresie planu finansowego Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa Najwyższa Izba Kontroli wskazała na potrzebę właściwego planowania dochodów budżetowych z tytułu nadwyżki środków finansowych, przekazywanej na dochody budżetu państwa. Ponadto wobec zidentyfikowanych uchybień w obszarze sporządzania sprawozdań i ewidencji księgowej Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa Najwyższa Izba Kontroli zwróciła uwagę na konieczność wzmocnienia kontroli zarządczej w Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa.

Jednocześnie Najwyższa Izba Kontroli skierowała do Ministra Finansów wniosek *de lege ferenda* o uregulowanie kwestii nieujmowania w planie finansowym Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa środków przeznaczonych na finansowanie i współfinansowanie Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020. Minister Finansów w piśmie skierowanym do Najwyższej Izby Kontroli poinformował, że środki te będą ujmowane w planie finansowym Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa.

Analiza budżetu wojewodów w zakresie działu 010 – Rolnictwo i łowiectwo została przedstawiona w szesnastu informacjach o wynikach kontroli opracowanych dla każdego z województw przez właściwą terytorialnie delegaturę Najwyższej Izby Kontroli. W trakcie kontroli nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości.

Na zakończenie chciałbym dodać, że Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi przedstawił stanowisko do trzech informacji o wynikach kontroli wykonania w 2018 roku budżetu państwa w częściach 32, 33 i 35, planu finansowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz wykorzystania środków z budżetu Unii Europejskiej, a także planów finansowych Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa i Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz realizacji zadań finansowanych z udziałem środków z budżetu Unii Europejskiej. W stanowisku tym minister poinformował, że przekazane oceny i uwagi będzie wykorzystywać przy realizacji zadań w bieżącym i kolejnych latach, mając na celu doskonalenie i poprawę efektywności swoich działań. Poinformował także, że skierował pismo do Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa w sprawie lepszego planowania dochodów Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.

To tyle, dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję panu dyrektorowi za przedstawienie wyników kontroli z wykonania budżetu w częściach, które omawiamy.

Przechodzimy do dyskusji.

Kto z pań i panów posłów chciałby zabrać głos w przedmiocie omawianych części budżetowych?

Nie widzę a zatem na tym zakończyliśmy omawianie punktu pierwszego.

Dziękuję zaproszonym gościom, minuta na przeorganizowanie składu naszych gości.

Proszę państwa, ze względów logistycznych, ponieważ pani poseł sprawozdawca nie dotarła, przejdziemy do punktu trzeciego – teraz będę prosił o przedstawienie opinii Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa.

Poproszę pana posła Jerzego Gosiewskiego o zreferowanie opinii Komisji oraz przedstawienie stanowiska jako koreferenta, pan poseł wystąpi w podwójnej roli.

Bardzo dziękuję naszym gościom za obecność.

Przystępujemy do realizacji punktu trzeciego – bardzo proszę pana posła Jerzego Gosiewskiego o przedstawienie stanowiska Komisji, bardzo proszę.

Poseł Jerzy Gosiewski (PiS):

Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, w imieniu Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa mam zaszczyt przedstawić opinię dla Komisji Finansów Publicznych na temat sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku w zakresie części budżetowej 41 – Środowisko, części budżetowej 68 – Państwowa Agencja Atomistyki, części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 32, 59 i 64, części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działów 020 – Leśnictwo, 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska, 925 – Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody, programów wieloletnich oraz państwowych osób prawnych, w tym dwudziestu kilku parków narodowych, których nie będą wymieniał (macie to państwo w programie dzisiejszego posiedzenia Komisji).

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, Komisja Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa na swoim posiedzeniu w dniu 27 czerwca 2019 roku, po aktywnej dyskusji, wydała pozytywną opinię na temat sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres, który wymieniłem, za 2018 rok w zakresie wszystkich wymienionych przeze mnie części budżetowych.

Podczas dyskusji na posiedzeniu Komisji nad sprawozdaniem z wykonania budżetu państwa w 2018 roku najwięcej uwagi poświęcono działalności Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Część osób zabierających głos głównie zadawała pytania i zgłaszała wątpliwości w zakresie wydatkowania środków przede wszystkim z Programu Czyste Powietrze, który zdaniem większości działa bardzo dobrze. Podobnie dobrze wypełnia swoje obowiązki Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Według Najwyższej Izby Kontroli nieprawidłowości występujące od wielu lat polegały na sfinansowaniu ze środków rezerwy celowej składek do organizacji międzynarodowych i niezapewnieniu skutecznej kontroli zarządczej. Komisja uznała za uzasadnione

wyjaśnienie przedstawicieli ministerstwa i z nadzieją przyjęła plany działań w kierunku wyeliminowania nieprawidłowości w tym zakresie, które występują od wielu lat.

W 2018 roku Fundusz przekazał wszystkim beneficjentom łącznie ponad 4 000 000 tys. zł, co stanowiło 190% kwoty wypłat z roku poprzedniego. Wypłaty ze środków europejskich wyniosły 2 685 000 tys. zł, zaś wypłaty ze środków własnych Funduszu 1 398 000 tys. zł. Stan środków pieniężnych na koniec roku 2018 zwiększył się o około 11% i przekroczył 7 207 000 tys. zł. W konkluzji Biuro Analiz Sejmowych stwierdziło, że wykonanie planu finansowego Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w 2018 roku nie budzi istotnych zastrzeżeń. Realizacja dochodów i wydatków została pozytywnie oceniona przez Najwyższą Izbę Kontroli. W ocenie Biura Analiz Sejmowych sprawozdanie z wykonania planu finansowego Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w 2018 roku zasługuje na przyjęcie. Tak też sprawozdanie to ocenia Komisja Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa.

Rozpatrując część budżetową 41 – Środowisko należy stwierdzić, że dochody zrealizowano w wysokości około 5 660 000 tys. zł, co stanowiło 232% kwoty zaplanowanej na 2018 rok, wydatki zrealizowano w wysokości około 2 740 000 tys. zł, co stanowiło 95% planu po zmianach. Główna część wydatków w kwocie ponad 2 344 000 tys. zł pochodziła z budżetu środków europejskich.

W trakcie prac Komisji nie zgłoszono uwag do części budżetowej 68 – Państwowa Agencja Atomistyki.

W części budżetowej 83 – Rezerwy celowe budżetu państwa stwierdzono, że zaplanowane rezerwy celowe rozdysponowano w blisko 60%. Słabsze wykorzystanie rezerw wynikało ze zmiany w harmonogramach realizacji projektów oraz oszczędności powstałych w wyniku postępowań przetargowych i przesunięć realizacji projektów na kolejny rok budżetowy.

W części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem w zakresie działu 020 wydatki zrealizowano w wysokości 83%, w dziale 900 dochody wykonano w 128% a w dziale 925 wydatki wykonano praktycznie w 100%. Do realizacji tej części budżetowej nie wnoszono uwag, bowiem wykonanie planów budżetowych w części 85 realizowano zgodnie z potrzebami.

Komisja Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa – zgodnie z tym, co mówiłem na początku – pozytywnie zaopiniowała wykonanie budżetu państwa w przedstawionych przeze mnie częściach budżetowych, działach i zakresach.

Bardzo dziękuję.

To była opinia Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, teraz – jeżeli pan przewodniczący pozwoli...

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Tak, panie pośle, bardzo proszę o krótki koreferat.

Poseł Jerzy Gosiewski (PiS):

Właśnie takich słów oczekiwałem, dziękuję bardzo.

Teraz przedstawię krótki koreferat, zgodnie z życzeniem państwa przewodniczących.

Jeżeli chodzi o sprawozdanie z wykonania budżetu państwa w częściach 22, 41, 68, 83, 85, w działach i zakresach wcześniej przeze mnie omawianych, moim zdaniem, wskazane jest pozytywne zaopiniowanie owych części a w nich wskazanych działów i zakresów – taki też wniosek składam.

Analizując jednak materiały przedstawione przez Komisję Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa oraz przeprowadzoną tam szeroką dyskusję, należałoby zwrócić uwagę na coroczne, od wielu lat pojawiające się mankamenty, między innymi różnice w wykonaniu w stosunku do planów w poszczególnych częściach i działach. Wykonanie budżetu w zakresie wydatków środków europejskich systematycznie się zwiększa. W przyszłości wskazanym byłoby zapewnienie skuteczniejszej kontroli zarządczej w zakresie realizacji części budżetowych.

Godnym pochwały jest zrealizowany bez żadnych zastrzeżeń budżet w zakresie części budżetowej 68 – Państwowa Agencja Atomistyki.

W wyniku analiz i planów wykonania budżetu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej należy stwierdzić, że wskazanym jest, żeby usprawnić, o czym wcześniej powiedziałem, system kontroli zarządczej. W celu wyeliminowania ryzyka utraty finansowania należałaby ograniczać udzielanie dotacji na rzecz finansowania w formie pożyczek.

W porozumieniu z Ministrem Finansów wskazane byłoby również zapewnienie innego niż rezerwa celowa Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej źródła finansowania składek do organizacji międzynarodowych.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję panu posłowi za referat i koreferat.

Chciałbym jeszcze uzupełnić powitanie – w tej części posiedzenia Komisji uczestniczy podsekretarz stanu w Ministerstwie Środowiska, pan Sławomir Mazurek, witamy serdecznie pana ministra.

A teraz bardzo proszę przedstawiciela Najwyższej Izby Kontroli o przedstawienie wyników kontroli w zakresie omawianych części budżetowych.

Bardzo proszę.

Dyrektor Departamentu Środowiska Najwyższej Izby Kontroli Anna Krzywicka:

Szanowny panie przewodniczący, Szanowna Komisjo, szanowni państwo – Anna Krzywicka, dyrektor Departamentu Środowiska.

Jeżeli państwo pozwolą, nie będę przytaczała tych samych liczb, kwot, które były już przedstawione, ponieważ się powtarzają…

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję za taką formę.

Dyrektor departamentu w Najwyższej Izby Kontroli Anna Krzywicka:

Powiem tak: w wyniku kontroli dokonano oceny prawidłowości wykonania budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich przez Ministra Środowiska, dysponenta części 41 budżetu państwa oraz wykonania planu finansowego przez kierownika państwowej jednostki budżetowej, dysponenta trzeciego stopnia, nadzorowanego przez Ministra Środowiska. Kontrolę w ramach części 41 przeprowadzono w dwóch jednostkach, czyli w Ministerstwie Środowiska i Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła, że wykonanie dochodów budżetu państwa w 2018 roku w części 41 – Środowisko było ponad dwukrotnie wyższe od kwoty prognozowanej w ustawie budżetowej na rok 2018. Na powstałe odchylenie nie mieli wpływu zarówno Minister Środowiska jako dysponent główny, jak i dysponenci jemu podlegli, ponieważ główną pozycję dochodów stanowiły wpływy ze sprzedaży uprawnień do emisji gazów cieplarnianych. Przyczyną tego stanu było to, że nastąpił znaczny wzrost cen jednostek uprawnień w roku 2018 w stosunku do roku 2017.

W obszarze dochodów ustalono, że nie wszczęto postępowania administracyjnego dotyczącego odpowiedzialności osób trzecich za zaległości podatkowe w kwocie ponad 100 tys. zł. Wydatki nie przekroczyły ustalonego limitu uwzględniającego zmiany dokonane w ciągu roku. Wydatki z budżetu państwa i budżetu środków europejskich co do zasady zostały poniesione celowo i gospodarnie. Były jednak także ponoszone w wyniku działań nierzetelnych i naruszających przepisy prawa.

Na podstawie kontroli ksiąg rachunkowych u dysponenta trzeciego stopnia w Ministerstwie Środowiska zidentyfikowano nieprawidłowości, które miały wpływ na sprawozdawczość bieżącą. Zaś w wyniku analizy wydatków budżetu państwa w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach zidentyfikowano nieprawidłowości, które wskazywały na błędy w ewidencji księgowej. Minister Środowiska nie zapewnił skutecznego i efektywnego systemu kontroli zarządczej. W Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach nie zrealizowano dwóch zadań przewidzianych do sfinansowania ze środków rezerwy celowej w pozycji 59 a w urzędzie obsługującym Ministra Środowiska nie utworzono bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami, pomimo upływu terminu, który upłynął w dniu 24 stycznia 2018 roku, określonego

w art. 238 ust. 1 ustawy o odpadach. Tutaj chciałabym zwrócić uwagę na to, że Minister Środowiska nie utworzył bazy, *de facto* utworzył tylko rejestr, który jest składową bazy uznając, że jest to już utworzenie samej bazy.

W 2018 roku niewłaściwie oszacowano wartości czterech mierników w budżecie zadaniowym, co uniemożliwiło ocenę efektywności wykorzystanych środków w ramach części 41. Mierniki ustalone przez dysponenta części budżetowej były niezgodne z wymogami określonymi w załączniku nr 48 do noty budżetowej.

W części 41 – Środowisko w ramach wydatków z budżetu środków europejskich stwierdzono następujące nieprawidłowości:

– zastosowano klauzule społeczne w postępowaniu przetargowym na opracowanie planów do zmian klimatu w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców bez uwzględniania tej kwestii w specyfikacji istotnych warunków zamówienia, co było niezgodne z przepisami ustawy – Prawo zamówień publicznych;

– nie uregulowano kwestii zabezpieczenia należytego wykonania umowy na opracowanie planów adaptacji do zmian klimatu w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców oraz

– nie wyegzekwowano terminowej realizacji powyższej umowy a zadanie wykonano niezgodnie z umową o dofinansowanie.

Ponadto już od kilku lat kwestionujemy wydatkowanie z rezerwy 59 środków na składki do organizacji międzynarodowych, co roku kierujemy wnioski do Ministra Finansów w tej kwestii o ustalenie innej ścieżki finansowania składek do organizacji międzynarodowych. W 2018 roku wydatki te nadal były finansowane ze środków rezerwy celowej w pozycji 59. Co istotne, także w 2018 roku składka do organizacji międzynarodowych była finansowana ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, pomimo że rezerwa celowa w pozycji 59 na podstawie artykułu ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2018...

Należy zwrócić uwagę na fakt, że w uzasadnieniu do ustawy podkreślono, że zawarta w ustawie regulacja stanowiąca podstawę finansowania składek do organizacji międzynarodowych ma charakter epizodyczny i dotyczy wyłącznie roku budżetowego 2016 roku, a także, że zakładane jest wypracowanie rozwiązania systemowego służącego wprowadzeniu docelowego modelu finansowania składek. Z ustaleń kontroli wykonania budżetu państwa w 2018 roku wynika, że epizod finansowania składek do organizacji międzynarodowych trwa już kilka lat i żaden inny model finansowania składek dotychczas nie został wypracowany.

W związku z tym, oprócz wniosków, które skierowaliśmy w wystąpieniu pokontrolnym, ponownie wnosimy o podjęcie przez Ministra Finansów działań w zakresie wypracowania rozwiązania systemowego służącego wprowadzeniu docelowego modelu finansowania składek do organizacji międzynarodowych ze środków innych niż ujęte w rezerwie celowej w pozycji 59.

Chciałabym powiedzieć jeszcze dwa słowa.

Minister Środowiska dwa dni temu przedstawił stanowisko do niniejszej informacji, w którym stwierdził, że nie zgadza się z ustaleniami Najwyższej Izby Kontroli, które zostały przedstawione w informacji, pomimo że Kolegium Najwyższej Izby Kontroli oddaliło zastrzeżenia we wszystkich zakresach, które w swoim stanowisku przedstawił Minister Środowiska. Jednocześnie w końcowej części stanowiska poinformował, że uwagi i wnioski sformułowane przez Najwyższą Izbę Kontroli w wystąpieniu pokontrolnym skierowanym do Ministra Środowiska po przeprowadzeniu kontroli wykonania budżetu państwa zostaną dokładnie przeanalizowane i wdrożone w taki sposób, żeby wpłynęły na poprawę efektywności i jakości pracy w Ministerstwie Środowiska.

Mam nadzieję, że zostanie to wykonane.

Dziękuję uprzejmie.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję.

Teraz, bardzo proszę, otwieram dyskusję nad omawianymi częściami.

Kto z pań i panów posłów chciałby zabrać głos?

Nie widzę.

Uważam, że prezentowane części budżetu zostały omówione.

Wracamy do punktu drugiego – dziękuję naszym gościom, którzy uczestniczyli w tej części omawiania budżetu.

Przechodzimy do przedstawienia stanowiska Komisji Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej.

Proszę panią poseł Ewę Szymańską o zreferowanie opinii Komisji – bardzo proszę, pani poseł.

Poseł Ewa Szymańska (PiS):

Szanowny panie przewodniczący, szanowni ministrowie, szanowni państwo, zaproszeni goście, Wysoka Komisjo, mam zaszczyt przedstawić opinię nr 14 Komisji Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej w sprawie sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku z druku nr 3490 wraz z analizą Najwyższej Izby Kontroli z druku nr 3539 dla Komisji Finansów Publicznych. Opinia została uchwalona na posiedzeniu w dniu 26 czerwca 2019 roku.

Opinia dotyczy części budżetowej 21 – Gospodarka morska, w tym dochodów i wydatków, wynagrodzeń w państwowych jednostkach budżetowych, dotacji podmiotowych i celowych, wydatków z budżetu środków europejskich oraz programów wieloletnich w układzie zadaniowym, części budżetowej 22 – Gospodarka wodna, w podziale na dochody i wydatki, wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych, dotacje celowe, części budżetowej 62 – Rybołówstwo, w tym dochodów i wydatków, wynagrodzeń w państwowych jednostkach budżetowych, dotacji celowych, wydatków z budżetu środków europejskich, części budżetowej 69 – Żegluga śródlądowa, w tym dochodów i wydatków, wynagrodzeń w państwowych jednostkach budżetowych oraz wydatków z budżetu środków europejskich, części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 4, 8, 10, 19, 59, 66 i 88, państwowej osoby prawnej – Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działu 050 – Rybołówstwo i rybactwo, w tym dochodów i wydatków oraz wynagrodzeń w państwowych jednostkach budżetowych, a także zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami w części 85 – Budżety wojewodów ogółem.

Rozpatrując sprawozdanie z wykonania budżetu państwa Komisja zapoznała się z przedłożonymi dokumentami, wysłuchała informacji przedstawicieli Ministerstwa Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, Ministerstwa Finansów oraz Najwyższej Izby Kontroli.

Po przeprowadzonej dyskusji, wnikliwej i dogłębnej, a momentami burzliwej, jeżeli chodzi o część dotyczącą Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, Komisja wnosi o przyjęcie sprawozdania z realizacji budżetu. Jednocześnie Komisja upoważniła mnie do przedstawienia swojej opinii.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję.

Teraz proszę pana posła Kazimierz Smolińskiego o koreferat – bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Kazimierz Smoliński (PiS):

Dziękuję bardzo. panie przewodniczący.

Wysoka Komisjo, państwo ministrowie, chciałbym powiedzieć, że w częściach budżetowych 21 – Gospodarka morska, 22 – Gospodarka wodna, 62 – Rybołówstwo i 69 – Żegluga śródlądowa nastąpił dosyć znaczny przyrost dochodów, a szczególnie – większy przyrost wydatków.

Jeżeli chodzi o gospodarkę morską – tutaj, co prawda, mieliśmy spadek dochodów, natomiast w stosunku do planu wzrost jest prawie dwudziestoczteroprocentowy. Jeżeli chodzi o wydatki, to w roku 2017 wynosiły one 434 000 tys. zł, a w 2018 roku 522 000

tys. zł, co oznacza prawie siedemdziesięcioprocentowy wzrost. Na podkreślenie zasługuje także dziesięcioprocentowy wzrost wynagrodzeń.

Jeżeli chodzi o gospodarkę wodną, w dochodach nastąpiła dosyć duża zmiana, ponieważ powołano jednostkę Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, wobec tego dochodów nie planowano. Natomiast w wydatkach nastąpił bardzo duży wzrost – w 2017 roku wynosiły one 769 000 tys. zł a w roku 2018 już 1 195 000 tys. zł, był ponad pięćdziesięcioośmioprocentowy wzrost.

Podobnie było w części 62 – Rybołówstwo, gdzie wydatki wzrosły ze 112 000 tys. zł w 2017 roku do 163 000 tys. zł w roku 2018. Był także bardzo duży wzrost w wydatkach europejskich ze 101 000 tys. zł do 355 000 tys. zł.

W części dotyczącej żeglugi śródlądowej także na podkreślenie zasługuje wzrost wydatków z 14 000 tys. zł w roku 2017 do ponad 19 000 tys. zł w roku 2018.

Program ochrony brzegów morskich zawsze budził duże emocje na forum komisji merytorycznej. Jest to wieloletni program, który zawsze jest realizowany prawie w 100%. Zasługuje to na podkreślenie.

Biorąc pod uwagę wszystkie dane, wnoszę o pozytywne zaopiniowanie wykonania budżetu państwa w czterech częściach 21, 22, 62 i 69.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję panu posłowi za przedstawienie koreferatu ze strony Komisji Finansów Publicznych.

A teraz bardzo proszę przedstawiciela Najwyższej Izby Kontroli o przedstawienie wyników kontroli dotyczących omawianych części budżetowych, bardzo proszę.

Dyrektor departamentu w Najwyższej Izby Kontroli Anna Krzywicka:

Szanowny panie przewodniczący, Szanowna Komisjo, szanowni państwo, najpierw odniosę się do Ministerstwa Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej.

Chciałabym powiedzieć, że – w ocenie Najwyższej Izby Kontroli – limit wydatków ustalony w części 22 – Gospodarka wodna został wykorzystany przez Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej w 91,7% na dotację dla Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, której udzielenie było legalne, celowe i gospodarne.

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie prawidłowość sporządzenia łącznych sprawozdań za 2018 rok przez dysponenta części 22 – Gospodarka wodna oraz sprawozdań jednostkowych sporządzanych w Ministerstwie Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej. Sprawozdania łączne zostały sporządzone, przez dysponenta części 22, na podstawie sprawozdań jednostkowych. Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Przyjęty system kontroli zarządczej zapewniał prawidłowe sporządzanie sprawozdań budżetowych, w tym sprawozdań w zakresie operacji finansowych, z uwzględnieniem sprawozdań dysponenta trzeciego stopnia.

W obszarze realizacji wydatków budżetu państwa stwierdzono nieprawidłowości polegające na nierzetelnej weryfikacji rozliczania efektów rzeczowych zadań realizowanych w ramach udzielonej dotacji Wodom Polskim, wykorzystaniu mierników stopnia realizacji zadań nieposiadających cech określonych przepisami prawa, w tym mierników uniemożliwiających pomiar efektów stosownie do poniesionych nakładów, opłaceniu składki z tytułu członkostwa Polski w Konwencji o Ochronie Środowiska Morskiego Obszaru Morza Bałtyckiego z dwumiesięcznym opóźnieniem oraz uregulowaniu w ramach limitu wydatków 2018 roku części składki do organizacji międzynarodowej za 2019 rok.

Odniosę się jeszcze do sprawozdawczości – sprawozdania łączne były zgodne z danymi ujętymi w sprawozdaniu dysponenta niższego stopnia.

Tutaj także poruszyliśmy kwestię rezerwy w pozycji 59, a więc nie będę się powtarzała.

Niezależnie od wniosków zawartych w wystąpieniu pokontrolnym zostały skierowane wnioski do Prezesa Rady Ministrów o skuteczne działania w celu zapewnienia ciągłości

finansowania realizacji zadań państwowej służby hydrogeologicznej, państwowej służby hydrogeologiczno-meteorologicznej oraz państwowej służby do spraw bezpieczeństwa budowli piętrzących. Był też wniosek do Ministra Finansów w sprawie działań dotyczących wypracowania rozwiązania systemowego służącego wprowadzeniu docelowego modelu finansowania składek do organizacji międzynarodowych z innych środków niż ujęte w rezerwie celowej w pozycji 59.

Jeżeli chodzi o wykonanie planu finansowego Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, powiem ogólnie, że Najwyższa Izba Kontroli odstąpiła od oceny wykonania planu finansowego Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie na 2018 rok ze względu na brak możliwości weryfikacji danych zawartych w sprawozdaniu z wykonania planu finansowego. Dane o wykonaniu planu finansowego w 2018 roku zostały przedłożone kontrolującym w przedostatnim dniu kontroli, w związku z czym, nie było możliwości potwierdzenia, że dane ujęte w sprawozdaniu są wiarygodne. Ocena wykonania planu finansowego na 2018 rok nie jest możliwa z uwagi na istotne rozbieżności, sięgające kilkuset milionów złotych, pomiędzy danymi zawartymi w sprawozdaniu a danymi przedstawionymi w trakcie kontroli. Brak możliwości weryfikacji danych o wykonaniu planu finansowego powoduje konieczność podjęcia przez Najwyższą Izbę Kontroli odrębnej kontroli w tym zakresie.

Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli sposób prowadzenia ksiąg rachunkowych, w szczególności fakt otwierania zamkniętych okresów sprawozdawczych poszczególnych miesięcy, uniemożliwia wydanie oceny potwierdzającej wiarygodność ksiąg. Stwierdzone w wyniku kontroli nieprawidłowości wskazują, że system kontroli zarządczej nie zapewniał w pełni prawidłowej i efektywnej realizacji celów i zadań Wód Polskich, a mechanizmy kontroli zarządczej nie stanowiły wystarczającej odpowiedzi na ryzyko wystąpienia nieprawidłowości. Wpływ na powstanie stwierdzonych nieprawidłowości miał między innymi trwający w 2018 roku proces tworzenia i organizacji Wód Polskich oraz brak właściwego przygotowania powstałej z dniem 1 stycznia 2018 roku jednostki do realizacji jej ustawowych zadań.

Jeżeli chodzi o stwierdzone nieprawidłowości, przede wszystkim polegały one na nierzetelnym opracowaniu planu finansowego, polegało to, między innymi, na:

– ujęciu wpływów w kwocie ponad 20 000 tys. zł w pozycji 1.3 przychody za usługi wodne planu, pomimo że katalog opłat za usługi wodne zawarty w ustawie – Prawo wodne nie obejmował wymienionych wpływów;

– niewyodrębnieniu przychodów z prowadzonej działalności gospodarczej, pomimo że obowiązek wyodrębniania takich przychodów również wynikał z tejże ustawy;

– niepodjęciu działań w celu urealnienia w pełni planu finansowego w trakcie 2018 roku, pomimo istniejących przesłanek w tym zakresie, szczególnie w zakresie danych według stanu na początek roku, czyli środków obrotowych, należności długoterminowych oraz zobowiązań, wdrożeniu systemu księgowo-finansowego utrudniającego monitoring realizacji planu finansowego ze względu na brak funkcjonalności systemu umożliwiającego automatyczne wygenerowanie wykonania planu finansowego w układzie informacji określonych w rocznym planie finansowym;

– nieprzestrzeganiu wewnętrznych procedur windykacji należności,

– niezapewnieniu właściwego nadzoru nad udzielaniem i realizacją zamówień publicznych związanych z zakupem dwustu samochodów (oczywiście, Najwyższa Izba Kontroli nie neguje potrzeby zakupu samochodów, natomiast sama procedura zakupu i odbioru samochodów budziła zastrzeżenia Najwyższej Izby Kontroli).

Ponadto nieprawidłowości polegały na:

– nierzetelnym rozpoznawaniu potrzeb w zakresie zakupów niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania Wód Polskich – między innymi był to zakup sprzętu w liczbie większej od wynikającej z zapotrzebowania na sprzęt jednostek organizacyjnych Wód Polskich;

– wykorzystaniu środków przyznanej dotacji niezgodnie z jej przeznaczeniem, czyli niezgodnie z planem rzeczowo-finansowym stanowiącym załącznik do umowy dotacji;

– zawieraniu umów cywilnoprawnych z pracownikami Wód Polskich na czynności, które pracownicy mieli w zakresie swoich obowiązków;

– nieprawidłowym ewidencjonowaniu dochodów księgowych w księgach rachunkowych, np. koszty roku 2018 zaksięgowano w koszty roku 2019.

Jeżeli chodzi o wnioski, które zawarliśmy w informacji, Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła, że niezbędne jest podjęcie działań przez Prezesa Wód Polskich w celu zapewnienia funkcjonalności systemu finansowo-księgowego, umożliwiającego na bieżąco generowanie danych o wykonaniu planu finansowego w układzie informacji określonych w rocznym planie finansowym Wód Polskich.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję.

Wystąpienie przedstawiciela Najwyższej Izby Kontroli zamyka część wstępną, przechodzimy do dyskusji.

Widzę zgłoszenie pani poseł Zofii Czernow – bardzo proszę o zabranie głosu.

Poseł Zofia Czernow (PO-KO):

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący.

Wysoka Komisjo, ogólna ocena Najwyższej Izby Kontroli jest oceną opisową. Oznacza to, że jest wiele nieprawidłowości. Trudno było wychwycić to, o czym przed chwilą mówiła pani z ramienia Najwyższej Izby Kontroli.

Chciałabym zapytać o dwie rzeczy.

Celem utworzenia przedsiębiorstwa Wody Polskie była poprawa sytuacji i usprawnienie działania. Myślę, że póki co nie zostało to osiągnięte, świadczą o liczby.

Chciałabym zapytać o dwa zadania.

Mianowicie z analizy rocznego sprawozdania o wykonaniu wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym wynika bardzo niski procent wykonania zadań, szczególnie jeżeli chodzi o utrzymanie wód i urządzeń wodnych wraz z infrastrukturą związaną z gospodarowaniem zasobami wodnymi – wykonanie wydatków wyniosło tutaj zaledwie 46% planu po zmianach, było bardzo niskie. Drugi wskaźnik to bieżące utrzymanie wód, remonty budowli i budynków oraz nowa zabudowa hydrotechniczna. Samorządowcy skarżą się, że zadanie to nie jest wykonywane, tutaj wykonanie wynosiło 41,7% planu po zmianach – należy mieć nadzieję, że w następnych latach się to poprawi.

Chciałabym zapytać, dlaczego w tak niskim stopniu wykonano zadania, które były planowane i które są ważne dla gospodarki wodnej?

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję.

Chciałbym jeszcze przywitać pana Przemysława Dacę, prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie – witam pana prezesa.

Bardzo proszę o odniesienie się do pytań pani poseł albo przez przedstawiciela ministerstwa, albo przez pana prezesa.

Bardzo proszę, pani minister.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej Anna Moskwa:

Dziękuję bardzo.

Odniesiemy się dwutorowo.

W pierwszej części chciałabym odnieść się do kwestii finansowej. Chciałabym państwa uspokoić – Wody Polskie poza sprawozdawczością do Ministerstwa Finansów i do nas jednocześnie sporządzają sprawozdanie finansowe, termin na to jest do końca czerwca. Sprawozdanie finansowe zostało sprawdzone przez biegłego rewidenta i ma pozytywną opinię.

Myślę, że poprzednie opinie wynikały z procesu kontroli Najwyższej Izby Kontroli, która jest dla nas niezwykle ważna i cenna. Jednak potem, jak w każdym podmiocie gospodarczym, jeszcze dużo dzieje się w księgach, dzieje się kontrolnie. Końcowy wynik

kontroli biegłego rewidenta jest pozytywny. Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone. Myślę, że jest to element uzupełniający obraz finansowy.

W sprawie procentów i realizowanych zadań przekażę głos panu prezesowi Przemysławowi Dacy.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo proszę, panie prezesie.

Prezes Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskiego Przemysław Daca:

Dziękuję.

Pani minister, panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, odpowiadając na pytanie pani posłanki, chciałbym zwrócić uwagę, że okres 2018 roku był okresem kolosalnej reformy gospodarki wodnej. To nie jest moja opinia, ale opinia przedstawicieli Banku Światowego, że jest to największa reforma gospodarki wodnej w Europie a, być może, nawet w Euroazji.

Każdy, kto zarządza, jak powiedziała pani poseł, przedsiębiorstwem, ale jest to gospodarstwo, szczególnie w okresie restrukturyzacji, reformy, wie, iż jest to bardzo trudny okres, szczególnie jeżeli chodzi o scalanie kompetencji rozproszonych do tej pory w wielu podmiotach. Ktoś kiedyś policzył, że takich podmiotów samorządowych i rządowych było kilkanaście.

Mieliśmy wiele problemów organizacyjnych, rzeczywiście, z tego powodu pewnie zostało popełnionych wiele błędów. Chciałbym jednak państwa zapewnić, że Wody Polskie przeszły już przez okres reformy, moim zdaniem, obronną ręką. Realizujemy wszelkie nasze działania. W roku 2019 przeznaczamy od dwóch do trzech razy więcej środków na utrzymanie i inwestycje. Zadania są realizowane w pełni. Proszę się nie martwić. Wszystkie działania są wykonywane na bieżąco.

Dziękuję bardzo.

Jeżeli chodzi o szczegóły, poproszę pana dyrektora Pawła Pabjasza, żeby odniósł się do wykonania.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo proszę, panie dyrektorze.

Dyrektor Departamentu Ekonomicznego Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Paweł Pabjasz:

Szanowny panie przewodniczący, Szanowna Komisjo, szanowni państwo, w 2018 roku Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie zrealizowało przychody na poziomie 83% w stosunku do planu po zmianach. Składały się na to przychody z prowadzonej działalności a także dotacje z budżetu państwa. Jeżeli chodzi o przychody z tytułu usług wodnych wymienionych w art. 255 Prawa wodnego, zostały one zrealizowane w niepełnej wysokości, co wynika z tego, że opłaty z tytułu owych za usług za czwarty kwartał wpływają w kolejnym roku.

Jeżeli chodzi o dotacje otrzymane z budżetu państwa, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie zrealizowało je w 97%. Jeżeli chodzi o środki od innych jednostek sektora finansów publicznych, nastąpiło przekroczenie przychodów. Wyższe od planowanych przychody były związane z identyfikacją w trakcie 2018 roku wymagających kontynuacji projektów dotychczas realizowanych przez wojewódzkie zarządy melioracji i urządzeń wodnych.

Jeżeli chodzi o koszty, szanowni państwo, w 2018 roku ukształtowały się one na poziomie 73,5% kosztów po zmianach – zostały zrealizowane w niższej wysokości od planowanych. Główną przyczyną takiego stanu rzeczy było niepełne zatrudnienie, a także rozstrzygnięcie postępowań o zamówienia publiczne, które okazały się niższe niż zaplanowane w 2017 roku. Wpływ na niższą realizację kosztów miało także zgłoszenie części środków, które nie wygasały z upływem roku budżetowego w ramach dotacji celowej przeznaczonej na współfinansowanie projektów europejskich, które były realizowane w tamtym okresie.

Jeżeli chodzi o sprawy wynagrodzeń, wykonanie planu wyniosło 79%. Niższe wykonanie kosztów wynagrodzeń w stosunku do planu po zmianach wynikało głównie z niepełnego zatrudnienia w szeregach Wód Polskich.

To tyle z mojej strony, dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję.

Czy jeszcze ktoś z państwa chciałby zadać pytanie?

Jeżeli nie, stwierdzam zakończenie omawiania wykonania budżetu będącego we właściwości Komisji Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej.

Tym samym wyczerpaliśmy porządek tego posiedzenia Komisji.

Bardzo dziękuję naszym gościom, państwu posłom.

Państwa posłów zapraszam na godz. 13.30 na kolejne posiedzenie, które odbędzie się w tej samej sali.

Zamykam posiedzenie Komisji.

Dziękuję.